

The DAC Journal: Development Co-operation - 2004 Report - Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Volume 6 Issue 1

Summary in Norwegian

DAC Journal: Utviklingssamarbeid – 2004-rapport – innsats og politiske tiltak fra medlemmene i komiteen for utviklingshjelp – Volum 6, utgave 1

Sammendrag på (norsk)

Oversikt, ved DACs formann

Dette kapitlet har tre formål:

- For det første: Ta for seg fremskrittene som gjøres for å oppfylle Tusenårsmålene (Millenium Development Goals – MDG) og se på hva som trengs for å utvide kretsen av land som realiserer slike fremskritt.
- For det andre: Drøfte hvordan sikkerhetsdimensjonen i større grad kan innarbeides i refleksjonen om varig utvikling, ved å bruke begrepet "menneskelig sikkerhet" som en rettesnor for forbindelsen mellom utvikling og sikkerhet.
- For det tredje: Evaluere fremskrittene med hensyn til den internasjonale bistandens omfang og effektivitet som ett av de mulige bidragene til et bedre og tryggere liv for fattige mennesker.

Tusenårsmålene

Situasjonen som fremgår av tilgjengelig statistikk, er en rystende fortegnelse over menneskelig nød. Ca. 1,1 milliarder mennesker lever på under en dollar per dag, over 100 millioner barn har ingen grunnskole eller annen faglig utdanning, målsettingen for utjevning mellom kjønnene når det gjelder skolegang på grunnskolenivå i 2005 vil ikke bli oppfylt, og 10 millioner barn under 5 dør hvert år av årsaker som kunne vært unngått.

I tillegg fortsetter AIDS-pandemien, malaria, tuberkulose og andre sykdommer som til en viss grad forsømmes, å senke eller snu om på økningen i forventet levealder i store deler av Afrika sør for Sahara. Samtidig fortsetter presset på infrastrukturer og naturressurser med voksende befolkninger og økt forbruk.

Hvilke utsikter finnes for å realisere målsettingene innen de definerte fristene? Med utgangspunkt i et globalt perspektiv er det bare målet om inntektsfattigdom som i praksis ser ut til å bli nådd. Det er naturligvis ikke så dårlig i seg selv. Aktuelle beregninger antyder at andelen av mennesker i u-landene som lever på under en dollar om dagen, vil synke til 13 % i 2015, dvs. en samlet mengde på 750 millioner, sammenlignet med 1,5 milliarder i begynnelsen av 1980-årene. Men når det gjelder flesteparten om ikke alle de andre målene, vil de forventede fremskrittene – og for hvert av dem er det all grunn til å tro at fremskrittet vil fortsette på verdensplan – ligge i underkant av forhåpningene til de som definerte disse målsettingene. Det er sannsynlig at kløften mellom målsetting og realitet er grellest på helseområdet.

Sikkerhet, menneskeretter og utvikling

Vi må bygge opp en sterkere enighet enn det som i dag er tilfellet, om sammenhengen mellom sikkerhet og utvikling og om de praktiske følgene av en sterkere anerkjennelse av denne sammenhengens betydning. Dette er desto viktigere hvis man anser at sikkerhets- og utviklingsinstitusjonene skal samarbeide bedre for å produsere resultater som oppfyller målsettingene til hver av dem, samtidig som de respekterer hverandres kunnskapsbidrag. 2003-rapporten fra Komiteen om menneskelig sikkerhet til FNs Generalsekretær er et banebrytende dokument i denne sammenhengen.

I sin 2004-rapport om reformene av trygdeordninger understreket DAC behovet for en helhetlig metode fra statens side når det gjelder å takle sikkerhetsspørsmål. Slike metoder må ikke bety at utviklingsinstitusjonene (eller de tilsvarende politiske og militære organer) gir avkall på sine egne målsettinger, fagområder og ansvar. Respekten for hver parts kompetanser og begrensninger er en forutsetning for fruktbart samarbeid på tvers av statsinstitusjonene.

Bistandsvolum

Monterrey-konferansen om utviklingsfinansiering i mars 2002 ser ut til å ha markert starten på en ny tendens i bistanden. Etter en markant senkning i ODA (offentlig utviklingshjelp) i absolutte tall (og enda mer i prosent av DAC-landenes brutto nasjonalprodukt) mellom 1992 og 1997 har bistanden fra DAC-medlemslandene grovt sett stabilisert seg på 0,22 % av BNP mellom 1997 og 2001, og dermed gått tilbake til en reell økning, men på et meget beskjedent nivå. I 2002 steg ODA reelt med 7 %, og i 2003 med ytterligere 5 %: dermed kom det opp på 0,25 % av DAC-landenes brutto nasjonalprodukt og oversteget det reelle bistandsbeløpet fra 1992, som hittil var toppåret. Denne rapporten er blitt utgitt før 2004-tallene ble kjent, men det er sannsynlig at vi i det tredje året etter konferansen har oppnådd en forholdsvis betydelig vekst. Løftene fra Monterrey betyr at ODA fra DAC-landene i 2006 skal ha nådd 0,30 % av deres PNB, eller ca. 88 milliarder dollar US. Dette vil bety en reell økning på ca. 50 % i forhold til 2001.

Bistandsfordeling

Bistandens fordeling er et viktig element når det gjelder hvorvidt hjelpen bidrar til å realisere tusenårsmålene. Mye taler for at hjelpen er spesielt virksom dersom de politiske forholdene i mottakerlandet er sunne, og at dens virkning på de fattiges situasjon vil bli større hvis bistandstildelingen gjenspeiler fordelingen av de fattige verden over. *Rapporten om utviklingssamarbeid* fra 2004 viste at DAC-bidragstyperne økte sin andel av bistand til land med positive resultater (til ca. 70 % av disse landene i de to høyeste kvintiler). En DFID-rapport kalt *Langsiktig fattigdom* anga en ny målestokk (drøftet i Kapittel 2) for forholdet mellom internasjonale bidragstyperes bistand og fordelingen av de fattige i verden.

Bistandens effektivitet

La oss, sist, men ikke minst, ta for oss bistandsytelsens effektivitet. Det er bred enighet mellom utviklings- og giverland om at de nåværende fordelingsmekanismene kan og må forbedres radikalt. De fleste giverinstitusjoner og deres motparter i mottakerlandene arbeider hardt for å yte og motta bistanden. Spesialoppdrag, koordinasjonsmøter, individuelle eller kollektive bistandsforhandlinger med givere, o.l., tar mye tid og krefter i land der evnen til å håndtere store bistandstilstrømninger ofte er svak. Ingenting av dette er populært i opinionen, verken i giver- eller mottakerlandene, selv om noe av det gjenspeiler ønske om ansvarlig iverksettelse av bistanden fra giverlandenes side.

Bistandsfordelinger i henhold til mottaker

Mottakere av bistand har steget jevnt siden lavpunktet i 1997, og er nå på sitt hittil høyeste reelle nivå. Men nasjonalinntekten i de fleste av mottakerlandene er også steget raskt i løpet av de siste årene, hvilket gjør at forholdet mellom bistand og inntekt i vedkommende u-land ikke har endret seg noe særlig. Det er lett å forhåndskalkulere total tilstrømning av bistand til mottakerlandene fra år til år, selv om større sikkerhet om forpliktelser på middels sikt ville være en hjelp for mottakernes budsjettplanlegging. Små land mottar atskillig mer hjelp per innbygger enn store land, men det er generelt bare i de minst utviklede landene at bistandsmottaket utgjør en viktig del av importen. Etter hvert som u-landenes gjennomsnittlige inntekter øker, blir hjelpen i stadig større grad konsentrert om de fattigste landene, som hovedsakelig mottar tilskudd og relativt lite teknisk samarbeid. Materiale fra en rekke kilder peker på at mer målrettet bistand i form av kostnadseffektive aksjoner innen sykdomskontroll, ernæring, landbruk og vannforsyning ville lindre den menneskelige elendigheten og bidra til å realisere Tusenårsmålene.

Fremskritt siden Tusenårserklæringen i 2000

Tusenårsmålene (MDG - Millennium Development Goals) styrer dagsordenen for utvikling gjennom strategier for forbedrede resultater. De fleste asiatiske og nordafrikanske land er stort sett på rett spor i forhold til disse målene. Vest-Asia, Karibia og Latin-Amerika oppviser fremgang på utdannelsesområdet, men ikke så mye når det gjelder fattigdom. De fleste av de minst utviklede landene - særlig i Afrika sør for Sahara - har oppnådd liten fremgang i 1990-årene. Hindring av voldelige konflikter og bygging av varig fred er vesentlige forutsetninger for å kunne realisere MDGene. Gjennom sitt arbeid for fred og sikkerhet hjelper DAC-landene utviklingsinstitusjonene i arbeidet med denne dimensjonen i Tusenårserklæringen. Den økte vektleggingen av resultater fører også til at DAC – og deres partnere – arbeider for å forbedre bistandseffektiviteten ved å harmonisere giverprosedyrer, tilpasse seg til nasjonale strategier og systemer og gi finansieringsprognoser. God praksis er imidlertid ennå ikke blitt generelt utbredt.

Bilaterale bidragsyteres politiske tiltak og innsats

DAC-medlemslandenes bidragsvolum viser generelt stigende tendens, og avspeiler skritt mot oppfyllelsen av løftene fra Konferansen om utviklingsfinansiering i Monterrey 2002. En vesentlig andel av det økte bidragsvolumet kom imidlertid i form av gjeldslette. DAC-medlemmene rapporterte også om tiltak for å gjøre hjelpen mer effektiv gjennom økt tilpasning og harmonisering, og om skritt for å støtte lokal eiendomsrett til utviklingsstrategier. På bakgrunn av en vilje til politisk konsekvens om utvikling tok flere givere initiativ til å institusjonalisere prosessen med å integrere u-landenes interesser i alle aspekter av nasjonal politikk, iberegnet handel, innvandringsspørsmål, investeringspolitikk og miljø. Fem land gjennomgikk i 2004 en "peer review"-vurdering i DACs regi: Frankrike, Italia, Østerrike, Norge og Australia.

© OECD 2005

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate.

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights/

